

Albrechtsen (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at det var en helt afgørende forudsætning for det flertal, der i 1972 anbefalede et ja ved folkeafstemningen, at artikel 236 i Romtraktaten giver hvert enkelt medlemsland en klar ret – ikke bare formelt, men også reelt – til at sige nej til traktatændringer, som derved ikke kan føres ud i livet?«

Skriftlig begrundelse

Det fremgik af udenrigsministerens indlæg i debatten den 28. januar 1986 om EF-pakken, at Danmark ikke kunne tillade sig at sige nej til pakken, både ifølge ham selv og ifølge de mange citater fra statsledere og aviser i Europa, han opremsede. Man ville ikke acceptere et dansk nej, man ville køre videre uden Danmark, og endvidere kunne der tænkes iværksat forskellige skridt imod Danmark.

Nu kan Danmark jo ikke smides ud af EF, jfr. Romtraktatens artikel 240, som fremhæver traktatens ubegrænsede gyldighed i tid, og der er heller ikke muligheder for sanktioner ifølge traktaten, så disse rygter kan statsministeren formodentlig afkræfte.

Men hvorfor må Danmark ikke sige nej? Retten til at sige nej – ikke bare den formelle ret, men også den reelle – var jo en klar forudsætning ved afstemningen i 1972, især også for folketingsflertallet bestående af venstre, de konservative, de radikale og størsteparten af socialdemokratiet. Det hedder således bl.a. i flertallets betækningsbidrag til tiltrædelsestraktaten:

»Endvidere er der grund til at fremhæve den kendsgerning, at en inddragelse af nye og ikke i de eksisterende traktater forudsatte arbejdsområder i et kommende EF-samarbejde skal godkendes af samtlige medlemslande med disses forfatningsmæssige regler.« (Folketingstidende 1971-72, tillæg B, sp. 2812).

Der er her tale om en slags skjult citat fra Romtraktatens artikel 236, der klart præciserer, at traktatændringer kun kan ske med alle landenes godkendelse i overensstemmelse med disses forfatningsmæssige regler. VS kan anerkende, at socialdemokratiet og de radikale i dette spørgsmål har stået fast på disse løfter og forudsætninger, mens venstre og de konservative er løbet herfra, idet de nu siger, at Danmark ikke må sige nej, i modsætning

til, hvad man netop i 1972 hele tiden understregede at Danmark jo altid kunne gøre, hvis vi var uenige i en udvikling i EF. Ministeren kan eventuelt spørge sine kolleger økonomiministeren og industriministeren for at få genopfrisket argumenterne fra dengang, idet disse var medunderskrivere på betænkningen.

Mindretallet, modstanderne i 1972 – SF og to socialdemokrater – fik mere ret, viste det sig:

»Selv om den konkrete udfyldning af rammerne i nogle tilfælde kræver enstemmighed i Rådet, rummer selve EF-konstruktionen en så kraftig selvforstærkende virkning, at et lille land ikke kan vente at dæmme op for den, hvis det først har indladt sig på at deltage i Fællesskaberne og er blevet økonomisk afhængigt af sit medlemskab.« (Folketingstidende 1971-72, tillæg B, sp. 2821).

Det er afgørende at få afklaret, om det er denne erkendelse, der nu leder regeringen til den konklusion, at det ikke længere er muligt at sige nej i EF, og om regeringen nu er blevet enig i modstandernes vurderinger fra 1972.

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af udenrigsministeren på statsministerens vegne.

Albrechtsen (VS):

Mit mål i dag er endeligt at få afklaret, hvad regeringen egentlig mener er konsekvensen af et nej til EF-pakken. Det spørgsmål, der skal afklares, er i virkeligheden: gik danskerne ind i EF under falske forudsætninger? Var det forkert, når tilhængerne dengang sagde, at Danmark altid, både formelt og reelt, kan sige nej, eller var det rigtigt, hr. udenrigsminister, hvad EF-modstanderne dengang i 1972 sagde i deres betænkning? Jeg citerer fra mindretallets betækningsbidrag (Folketingstidende, tillæg B, 1971-72, sp. 2834):

»Den indvending, at Danmark kun binder sig til Romtraktaten, som den er, og til enhver tid vil kunne nedlægge veto mod en udvidelse af samarbejdet, finder mindretallet beror på en illusion. Det er en overtro på jura, hvis man tror, at når alle de øvrige medlemsstater forlanger politisk koordinati-